

Причини, рушійні сили та періодизація Української революції 1917-1921 рр. УЦР. М. Грушевський. Всеукраїнський національний конгрес. Українізація армії. Вільне козацтво.

Міні-презентація · матеріал уроку без тестів

Що потрібно зрозуміти на уроці

Головна думка. Повалення самодержавства відкрило простір для масового українського руху. Центральна Рада швидко перетворилася на загальноукраїнський політичний центр, а революція охопила громадське, військове та політичне життя.

1. Що таке Українська революція 1917–1921 рр.?

Українська революція 1917–1921 рр. — національно-визвольна боротьба українського народу за відновлення власної державності. Її початок безпосередньо пов'язаний із революційним вибухом у Російській імперії та поваленням самодержавства навесні 1917 р.

Для цієї теми важливо: ми вивчаємо перший етап революції — добу Української Центральної Ради від березня 1917 до 29 квітня 1918 р.

2. Передумови, причини та рушійні сили

Складова	Що підштовхувало до революції
Політична	Криза імперської влади й досвід війни показали небезпеку бездержавного становища українців.
Соціальна	Важке становище населення, невирішене аграрне питання, вимоги соціальних змін.
Економічна	Економічний потенціал українських земель значною мірою використовувався не в інтересах місцевого населення.
Національно-культурна	Потреба в українській освіті, мові, культурі та політичному самоврядуванні.

Рушійні сили: національно свідомі селяни, робітники, солдати, інтелігенція, підприємці та представники інших суспільних верств.

3. Повалення самодержавства й утворення УЦР

Дата / період	Подія
8–15 березня 1917 р.	Революція в Петрограді, падіння самодержавства, формування Тимчасового уряду.
16–20 березня 1917 р.	У Києві формується Українська Центральна Рада; головою обрано Михайла Грушевського.
1 квітня 1917 р.	Масова українська маніфестація в Києві на підтримку автономії України.
19–21 квітня 1917 р.	Український національний конгрес перетворив УЦР на загальноукраїнський представницький центр.

Початкова програма УЦР: національно-територіальна автономія України в демократичній федеративній Росії, власне самоврядування, законодавство, суд і фінанси в межах федерації.

4. Український національний конгрес

Конгрес у Києві підтримав ідею національно-територіальної автономії та переобрав Центральну Раду. Головою залишився **Михайло Грушевський**, його заступниками стали **Володимир Винниченко** і **Сергій Єфремов**.

Значення: УЦР перестала бути лише київським громадським осередком і набула загальноукраїнського політичного авторитету.

5. Українізація війська та Вільне козацтво

Подія	Значення
Березень 1917 р. — Український військовий клуб ім. П. Полуботка	Микола Міхновський і прихильники вимагали створення українських національних збройних сил.
1 травня 1917 р. — полк ім. Б. Хмельницького	Солдати-українці самочинно проголосили перший український полк.
18–21 травня 1917 р. — I Всеукраїнський військовий з'їзд	Підтримав українізацію армії та флоту; створено Український військовий генеральний комітет на чолі із Симоном Петлюрою.
Квітень 1917 р. — перші відділи Вільного козацтва	Добровільні військово-міліційні формування виникли у Звенигородському повіті й поширилися на інші місцевості.

6. Періодизація першого етапу революції

Період	Зміст
Березень — листопад 1917 р.	Боротьба УЦР за автономію та формування українських органів влади.
Листопад 1917 — січень 1918 р.	Проголошено УНР, але ще в уявному федеративному зв'язку з Росією.
Січень — квітень 1918 р.	Незалежна УНР, війна з більшовицькою Росією, Брестський мир, повернення УЦР до Києва.

